

[Weekendavisen 27. febr. - 4. marts 2004, BØGER s 15]

Nekrolog. Digteren Bodil Nielsen (1945-2004) kredsedde utrætteligt om de indre og ydre smertepunkter, forklædt og forskudt ramte hun sent omsider plet.

Fru Nielsen tændte sit bål

Af LARS BUKDAHL

ÉN måde at fortælle historien om Bodil Niensens ni bind lange eller korte lyriske forfatterskab på er at citere to digte, et ret godt et og et vildt godt et, fra henholdsvis hendes debutbog, *Min søster og mig*, som udkom på Attika i 1980, og hendes gennembrudsbog, *Fru Nielsen på sidelinien*, som udkom på Tiderne Skifter i 1999. De to digte handler om den samme mystiske barndomsoplevelse, men er væsensforskellige. Dette er versionen fra 1980, »Fosfor«:

tingene blev selvlysende
fars gamle sofacykel
lyste som en dynamolygte
i sofacykelfacon

alting lyste
og verden stod stille
i benovelse over
ting som kun skete en gang

og jeg var engang en lille skrihals
uden sans for mirakler
og min mor tvang sig selv
til at være mor
og verden fortsatte
sin rotation.

Dette er versionen fra 1999, den er titelløs:

Fru Nielsen står i mørket
det er lige før vinteren
Overalt er genstandene selvlysende
især en gammel sofacykel
med
en svag hvæsende lyd

Fru Nielsen lyser stærkt
Hun går over gårdspladsen
med en trefork
Det er den femte årstid
Håret lugter svedent
Hjertet slår hårdt
mod skelettet
Fuglen står ved indgangen til huset
en helt almindelig fugl
men alt for stor
og den eneste
der ikke er belyst

Det er i 1980-digtet et forholdsvis stabilt jeg, der forholdsvis stabilt taler om fortiden, mens det i 1999-digtet er en markant forskudt og forklædt, højst foruroligende persona, »Fru Nielsen«, placeret i et højst uroligt, surreelt rum. Og det er ikke, fordi foruroligende personaer og urolige rumdannelser uden videre er bedre eller finere end stabile jegers stabile udsagn, men i Bodil Nielsens tilfælde er der med al ønskelig, fluorescerende tydelighed tale om et tigerspring ind i en ny, stærkere og friere poesi i det, der skulle blive hendes sidste bog. Eller rettere hendes foreløbig sidste bog, for heldigvis har endnu en, *Fru Nielsen går i barndom*, et godt stykke tid ligget klar og vil se dagens lys til efteråret.

BODIL Nielsen debuterede ikke koket ud i det blå, hun var en moden kvinde med alt muligt på hjerte, fremfor alt barndommen og den elskede og afdøde søster (begge dele forblev sprængfarligt stof forfatterskabet igennem, jf. titlen på den kommende bog).

70ernes ligefremt beskrivende og berettende knækprosa fungerer i de første samlinger -- foruden debuten især barndomsatlasen *Tordenkaffe* fra 1984 -- som en velgørende kølig og enkel og funktionel form.

I samlingerne fra anden halvdel af 80erne -- for eksempel *Persona* fra 1986 og *Fase* fra 1989 -- bliver det nøgterne udtryk inspireret af 80er-digterne mærkbart strammere og hårdere, mere kantet og drastisk. En grusom (og) triviell hverdag -- Bodil Nielsen var i det civile liv postarbejder i Aalborg -- er hele tiden lige præcis på nippet til at eksplodere. Ligesom knækprosaen godt kunne blive for prosaisk, risikerede koncentrationen at blive for koncis, for formelagtig: i dette lille digt fra *Fase* åbner et billede op i stedet for at lukke ned og peger derfor fremad:

Her sover musene i mit forklæde
mine børn leger med marmorkugler
børnene skal svømme et langt stykke
for at komme i skole
de blå og røde tornystre lyser i solskinet
over det sorte vand

Det vilde, der sker i *Fru Nielsen på sidelinien*, er ikke, at hverdagen og barndommen eksploderer, men at den *er* eksploderet og forvandlet til et cirkus af uigenkendelighed, der omsider passer på en syret prik. Stilen er den samme nøgterne, enkle, musegrå, men den virker på en helt anden måde, som en overlegen og overgiven (galgen)lattermildhed. Virkeligheden muterer ukontrollabelt til alle sider, i sandhedens tjeneste og *just for the hell of it*, mens Fru Nielsen, offer og regentinde, sidestepper skævt:

Fru Nielsen sidder ved skrivebordet
det er nat
og udenfor går lygtemænd rundt om huset
indtil hun slipper dem fri

En luft af aske fra pejsen

Pludselig ser hun heste
der står helt stille og damper i frosten
Det er fuldmåne

Den store hest er hendes
hun rider i fuld galop
rundt om huset
Med højre hånds tommel og pegefinger
tager hun en lygtemand ved håret.

Det er også en poetik: Haps! Jeg mødte Bodil Nielsen en enkelt gang, tit Lyrisk Skadestue i Byggeriets Hus på Frederiksberg. Vagn Steen, som var en vigtig poetisk rådgiver for Bodil Nielsen, havde opfordret hende til at komme forbi, men jeg fandt ingen brud og nul huller. Eller rettere der var brud og huller til og som en fuldstændig præcis overflod. Hun sad ved det lille eksamensbord som en uanselig mus fuld af hemmeligheder. Det var ikke meget, hun sagde, og jeg sagde endnu mindre, for poesien lå imellem os og var alt og intet nok.

Bodil Nielsen er forbandet nok død, men Fru Nielsen lever.

Kommentar ved Vagn Steen:

Jeg husker meget godt Lyrisk Skadestue på Frederiksberg. Lars Bukdahl og jeg sad på hver sin etage og talte med de besøgende.

Vi mødtes i en pause på trappen.

-- Hvor er det fantastisk, udbrød Lars Bukdahl. -- Bodil bli'r bare bedre og bedre!

En anden ting: Den kommende bog har 'ikke et godt stykke tid ligget klar' -- selv om Bodil Nielsen havde sendt et orienterende manuskript til forlaget.

Der var stadig en del justeringer at gennemføre.

Ideen og formen var afklaret. Men de enkelte tekster skulle falde til ro inden for sammenhængen, også hos forfatteren. Så der var en selvkritisk afprøvningsfase i gang, og det var den der blev afbrudt -- og som jeg i telefonen lovede at ta' mig af i forlængelse af vores samtaler og i det man kalder 'i Bodils ånd'.